

Dagens frågor

Hotet mot rättssamhället

Under de senaste månaderna har gång efter annan alarmerande uppgifter lämnats från högsta ort om den växande brottsligheten i Sverige. Och vad mera är, endast omkring en tredjedel av alla brott klaras upp; i Stockholm har siffran angetts till 27 procent för 1967. I klartext betyder detta, att ca 150 000 brott, begångna under 1967, var ouppklarade eller inte slutförda den 1 juli i år. Enbart i Stockholm går varje år ungefär 20 000 brottslingar fria. Bilden blir ännu dystrare av att det främst är våldsbrotten som ökar.

Bland de främsta orsakerna till den ökade brottsligheten har anförts, att många människor torde ha vant sig vid en viss brottslighet, därför att samhället inte har tillräckliga resurser att sätta emot. En betydande roll spelar också narkotikamissbruket och utlänningsproblemet, som accentuerats av den vacklande utlänningspolitiken. Våldsdemonstrationerna, som är utslag av påtryckningar på myndigheterna, har givit ett merarbete, som gör att andra arbetsuppgifter får sättas i efterhand. Och laglydnaden befrämjas inte heller av att justitieministern, som har till uppgift att förordna om beslag och åtal i tryckfrihetsmål, gång efter annan ifråga om pornografin desavoueras av Stockholms rådhusrätt, vilken av rädsla för de s. k. kulturradikalerna inte vågar uttala en fällande dom.

I ett läge, där inte ens en tredjedel av brotten i huvudstaden kan klaras upp av polisen, är det uppenbarligen korrekt att påstå att brott lönar sig. Säkert upplever många människor det som ett centralt sjukdomstecken i samhället, att säkerhet till liv och lem faktiskt inte längre kan garanteras av myndigheterna. Hos flertalet medborgare finns det därför en hög grad av förståelse inför nödvändigheten att genomföra reformer och förstärkningar av polismak-

ten. För att komma till rätta med det svåra narkotikamissbruket krävs helt andra åtgärder än de nu förefintliga, ett utbyggt samarbete mellan polis, läkare och socialarbetare, men också en skärpt lagstiftning mot dem, som hänsynslöst för egen vinnings skull driver människor i det djupaste elände. Japan tilldrar sig i detta sammanhang stort intresse. Genom en kraftig satsning på samhällsinformation samt en hård lagstiftning mot narkotikaleverantörer har man lyckats komma till rätta med sitt för tio år sedan starkt oroväckande narkotika-problem.

Men den första uppgiften måste bli att förstärka polismakten, både numerärt och ifråga om dess arbetsförhållanden. Särskilt gäller detta huvudstaden, som av allt att döma har en stark dragningskraft på utländska kriminella element. Det torde inte finnas många länder i världen, där polisen har så utomordentligt svårt att fullgöra sina uppgifter som i Sverige. Otillräcklig trygghet, en hård arbetsbörda och en intensiv, stundom överambitiös övervakning gör polismannens yrke till ett av de otacksamaste.

Det står helt klart, att något måste ske utan dröjsmål för att komma till rätta med den ökande brottsligheten och ge medborgarna det effektiva skydd, som de har rätt att kräva. Om inte myndigheterna inser detta, är det uppenbara risker för att situationer kan inträffa, då medborgarna frestas att ta lagen i egna händer. Vi vill sannoligen inte i vårt land vara med om några medborgargarden eller liknande. Därför gäller det att se till att rättssamhället kan fungera. "Lag och ordning" är inte den slitna klädsel, som vänsterextremisterna vill göra gällande. För det stora flertalet medborgare i landet innefattar begreppet lag och ordning människornas primära krav på samhället.

Bakslag för Marx och Mao

Valet av kårfullmäktige i Stockholm tilldrog sig både före och efter valet ett oväntat stort intresse. Detta intresse för en studentkår får ses mot bakgrunden av händelserna i våras, särskilt den s. k. kårhusokupationen. Har studenterna verkligen förvandlats till vänsterextremister? Eller hur stor är den vänsterextrema minoriteten? Frågorna var många.

De konservativa studenterna hade denna gång insett det omöjliga i att möta vänsterns medvetna strävanden att politisera studentkåren med opolitiska aktioner. I stället hade de nu formerat sig i ett slagkraftigt studentparti, "Opposition 68", med den öppet uttalade målsättningen att "sparka ut vänstern".

Valet blev en seger för de konservativa. Deras parti blev det i särklass största och av kårfullmäktiges 40 platser besatte de 11. Det goda resultatet uppnåddes framför allt genom en mobilisering av många av de studenter, som i regel förhåller sig rätt passiva till kårpolitiken. Nära 40 procent av Stockholms studenter deltog denna gång, en högre siffra än någonsin tidigare.

Bekräftelsen på att vänstervinden mojnats, om den nu överhuvudtaget varit särskilt stark någon gång bland den stora majoriteten studenter, kom ett par veckor senare genom valet av kårfullmäktige i Lund. I denna traditionellt radikala högberg led vänstergrupperna ett svidande nederlag. Av de 91 mandaten besatte FRIS, Lunds fria studenter, en borgerlig gruppering som motsätter sig politiseringen i studentfackliga sammanhang, så många som 61. De båda vänsterextremistiska kårpartierna, SDS, Studenter för ett demokratiskt samhälle (med en illa beryktad motsvarighet i USA), och LURD, Lunds radikala demokrater, fick endast 23 platser i kårfullmäktige. Också i Lund var valdeltagandet större än någonsin, omkring 37 procent, vilket skall jämföras

med de futtiga 3 procent som deltog i det förra valet.

Valresultaten måste ses som ett hälsotecken. Den stora majoriteten studenter har inte stillatigande velat åse sina vänsterextremistiska kollegors framfart. Tyvärr har dessas beteende bidragit till en negativ attityd till studenter överhuvudtaget i vida kretsar. För den skull är det angeläget, att studentflertalet reagerar och ger sitt stöd åt en studentpolitik, som inte fjärmar utan i stället närmar studenterna till samhället. När det gäller att uttrycka flertalets opinion har självfallet de konservativa studenterna en viktig uppgift att fylla. De är att gratulera till det lyckade resultatet av sina första ansträngningar.

Man skall emellertid notera, att kommunisternas styrka vid våra universitet ingalunda tycks raderas ut på samma sätt som kommunistpartiet vid årets val. I Stockholms kårval erhöll de ungefär lika många röster som socialdemokraterna, vilket är omkring hälften av vad de konservativa studenterna fick. Även i Lund har de trots allt ett skrämmande starkt stöd. Man kan vänta sig skärpta motsättningar i studentvärlden mellan en demokratisk höger och en extremistisk vänster. Detta kan nu inte hjälpas. Om de konservativa studenterna kan sätta stopp för vänsterns försök att monopolisera studentopinionen, om de kan hindra att studenternas pengar sänds som understöd till den kommunistiska terrordiktaturen i Nordvietnam eller till det stora antalet uppenbart kommunistiska "befrielse-rörelser" över hela världen, har de hunnit en bra bit på vägen i syftet att återupprätta studenternas anseende i allmänhetens ögon.

Konservativa studentförbundet tog som en väsentlig uppgift, då det bildades under kriget, att hålla efter nazisterna. Nu är det uppenbarligen dags att hålla efter kommunisterna, en inte mindre angelägen uppgift.

Zigenare

I Stockholm har under hösten givits en teaterföreställning, Zigenare, som inspirets av den dr Gormander, i privatlivet Gunnar Ohrlander, som avlägsnats t. o. m. från Aftonbladet. Han har i stället omhändertagits av Kungl. Dramatiska teatern. Tillsammans med en grupp unga skådespelare och skådespelerskor, en grupp som uppenbarligen letts av honom, har man åstadkommit en s. k. politisk föreställning. Huvudmotivet i denna är zigenarnas villkor i Sverige, fastän också annat kommit med. Att inte utnyttja tillfället till ett angrepp på polisen vore stridande mot dr Gormanders natur, och därför blandas zigenarna upp med både Båstadskravaller och Högalids vårdhem.

Politisk teater har aldrig kunnat skrivas utan att stoffet ordnats upp så att det blivit verkningsfullt eller så att vissa aspekter betonats, kanske orättvist, på andras bekostnad. Sådan teater har funnits i alla tider. Aristofanes skrev den, Shakespeare skrev den, Ibsen likaså, för att nämna några. Vad den unga gruppen på Dramaten inte uppfattat tycks vara att dessa dramatiker, och många andra med dem, förenat den politiska teatern med konst. Att, då man inte har annat att komma med, stå och hala upp tidningsurklipp ur byxfickan och läsa upp dem för en publik, som man hoppas skall tro på ur sitt sammanhang löstryckta tidningsnotiser, det är inte teater. Det är dåligt framförd propaganda, som inte blir bättre när den görs falsk.

När det starka ordet falsk används här, åsyftas inte resultaten av den kritik mot föreställningens sakinhåll och syften, som först en zigenarkonsulent — som möjligen trots sin sakkunskap skulle kunna anses vara part i målet — och därefter professor Arne Trankell framfört i stora tidningsartiklar. Den sistnämnde, citerad positivt i Dramatens program och tämligen välkänd

ur andra sammanhang, kan inte misstänkas för att ha angripit föreställningen därför att denna är alltför samhällskritisk. Med ordet åsyftas inte heller de rena osmakligheterna i föreställningen: Standarden på Dramaten har sjunkit under den nuvarande chefen.

Vad som här brännmärkes är det som är direkt, medvetet, falskt.

I det tryckta programmet citeras, bland mycket som syftar till att ge läsaren föreställningen att zigenarna i Sverige är att jämställa med negrer i vissa stater i USA, psalmen i Svenska psalmboken 489:2. Citatet avbryts före de två sista raderna, av vilka framgår att ordet "borgaren" i en föregående rad syftar på borgarståndet, på köpmän och hantverkare, vid den tid psalmen skrevs, och inte på "de borgerliga" eller något dylikt i dag. Det är en citatförfalskning så god som någon. Ansvarig utgivare av programmet: Erland Josephson.

Under föreställningen anföres ett uttalande i riksdagen i zigenarfrågan av statsrådet Rune Johansson. Det fortsattes direkt, utan angivande av något citatslut eller med något uppehåll, av ett antal ord, som ger publiken anledning att tro att hr Johansson skulle velat utmärka zigenarna på något sätt liknande judestjärnan i Hitlers Tyskland. En sådan anklagelse mot hr Johansson är orimlig och upprörande. Den är mycket skickligt framförd, men det hela är falskt, tydligt skrivet mot bättre vetande.

I en av de första scenerna talas om en zigenarräkning 1943, som regeringen Per Albin Hansson skulle anbefallt av undfallenhet mot tyska krav, "och man vet ju vad listorna skulle kunnat användas till". Utan att blinka anklagas här samlingsregeringen och socialstyrelsen, inte bara för att den skulle ha lytt en anvisning från Hitler utan också för att ha haft baktanken, att listorna skulle kunnat brukas för att zige-

narna skulle kunna behandlas på samma sätt som i Tyskland, d. v. s. utrotas. Och detta år 1943, då tiden för alla medgivanden, som faktiskt gjordes, upphört! Som historieförfalskning är det hela dåligt, som förtal oerhört.

Sådant framförs alltså av en grupp ungdomar, som är så bra som de bara kan vara på Dramaten. Med de stora pretentioner som de själva framträder med, kunde man begära att de också skulle vet vad de gör. I stället är det något patetiskt att se dem, att se att de förmodligen tror att de är ärliga. Ansvarig för deras utnyttjande i den oärliga propagandans tjänst: chefen för Dramatiska teatern Erland Josephson.

Social födelsekontroll

På DN:s s. k. kultursida den 12 november i år har författaren och En av de aderton i Svenska akademien Artur Lundkvist publicerat en sorglig betraktelse, som inte bör förbehållas endast en dagstidnings läsare utan bör bevaras för eftervärlden. Bakgrunden är, att hr Jan Myrdal i Aftonbladet tycks ha beskyllt hr Lundkvist för att vara akademisk reaktionär. I stället för att, som vi andra, känna sig hedrad eller road av att bli anfallen av hr Myrdal jr har hr Lundkvist gripits av ledsnad och vill försvara sig. Han lägger ut sin sak på följande sätt.

Hr Lundkvist har tidigare, säger han, fört fram ett förslag som drar konsekvenserna av ett allmänt läge, uppkommet ur triangeln mellan kvinnornas likställighetssträvan, preventivmedlens utveckling och världens överbefolkning. Man kan numera skaffa sig barn eller inte, utan inskränkning i sexuallivet. Kvinnorna kan välja bort föräldrauppgiften. Ett ett- eller tvåbarnssystem är därjämte både opraktiskt och oekonomiskt. Därför bör barnafödande och barnuppfostran överlätas på ett färre antal föräldrar med flera barn, samtidigt som ett

större antal människor helt frigörs från föräldraskap. Man måste komma bort från inställningen att föräldraskap är en uppgift för så gott som alla, en rättighet eller ett för kvinnorna oavvisligt biologiskt behov. En sådan inställning bör uppfattas som konservativ, eftersläpande. Man bör i stället acceptera en social, gärna socialistisk planering på detta område. — Så långt hr Lundkvist, som omöjligt kan förstå att detta, och mera därtill, verkligen skulle vara reaktionärt.

Förvisso är det varken reaktionärt eller konservativt. Hr Myrdal talar i sin kritik med säkerhet utifrån den förenklade socialistiska samhällsuppfattning som förekommer i Kina, enligt vilken det är människornas skyldighet att uppfylla jorden med små röda maoister. Hr Lundkvist är på ett helt annat sätt progressiv och social. Barn är ingen enskild angelägenhet utan man måste se till samhällets behov. Detta sker givetvis bäst genom samlad kontroll av produktionen. Vi delar hans mening att detta är ett korrekt socialistiskt resonemang, fullt värdigt en socialdemokratisk kulturarbetare. Borde ej hans idéer föras ut i den sociala verkligheten?

Vad vore då naturligare än att inrätta ett ämbetsverk för folkkontroll. De blivande mödrarna måste ju prövas och utses och uppläras för sin uppgift. Det blir ämbetsverkets sak att välja ut dem. Den manliga partnern är också av vikt, ehuru ett inseminationsförfarande förefaller tänkbart. I varje fall måste man komma ihåg, att även pålitligt socialdemokratiska kvinnor — och endast sådana kan i detta fall komma ifråga — av naturen är så konservativa, att de förbrukar nio månader på ett enda barn. De manliga avlarna, eller drönarna, kan användas oftare och behöver alltså ej vara så många.

När det gäller att tillsätta denna senare elit (förslagsvis i lönegrad Br 5) vill vi gär-

na påminna hr Lundkvist om hur rationellt frågan syntes bli löst i det nazistiska Tyskland, innan tyvärr kriget bröt utvecklingen. Unga utvalda arier hölls samman i ordensborgar, tillhöriga SS, och de brukades regelbundet i aveln. Barnen omhändertogs sedan ekonomiskt och för uppfostran av partiet, en ordning som kan bli till ett föredöme för vårt nya ämbetsverk.

Ett problem blir givetvis de asociala individer, som privat och olovligt vill skaffa sig barn. Om de upptäcks i tid, kan kvinnan underkastas tvångsabort varefter kon-

trahenterna bestraffas. Gentemot mödrar, som trots allt illegalt föder barn, kunde de gamla svenska lagarna mot barnamord komma i åtanke, fast använda så att säga i omvänd ordning.

”Genomfört utan tvång vore det en framtidsduglig reform”, sammanfattar DN hr Lundkvists åsikt. Att den har framtiden för sig betvivlar vi inte. men att det hela skulle kunna genomföras utan tvång verkar osannolikt, och, ärligt talat, om det socialistiska samhället vill ha reformen, varför inte tvinga igenom den?

TANKESLAPPHET

Hos dagens kulturmänniska överträffas hennes olust att tänka endast av hennes oförmåga. Man förfasar sig över barbariet hos andra folk, men upptäcker icke, att man själv representerar samma sekularisering från moral och religion, vars nödvändiga konsekvenser just är reaktionärt barbari.

Biskop Torsten Ysander i Svensk Tidskrift 1938

